אם היו עלין שלהם שחורים וכו'. ומדקתני סתמא אסורין משמע

שאסורין לפי כולן כפירות שביעית עלמן ואם איתא דאמרי׳ וכי היתר

שבהן להיכן הלך לא הוי ליה למפסק ולמתני אסורין דהא אין תופסין

דמיהן כשביעית עלמה שהרי אם החליף כנגד היתר שבהן אינו תופס

אסוספת קחני. דאסורין לאכלן בשמינית דחייב לבערן אבל העיקר א) ודף מו: דיה וכנו, בינ דאמרנינ היחר שבה להיכו הלד: בוד בחני השביעות חניד בי מכלן שיין לדף ס...

לה והכי קתני שרשב"ג אומר הגדל

כו'. ולעולם אמרי' היתר שבהם להיכן

שרי דאמרינן היתר שבהן להיכן הלך: הגדל בחיוב. בשביעית חייב

בביעור: והגדל בפטור. דוהו העיקר הגדל בששית פטור הכי נמי קאמר תנא קמא כו': תריך כולה מחניחין ר' שמעון בן גמליאל קחני

:שם היתירא זרעי: (ב) שם היתירא ועני: (ג) רש"י ד"ה וקל מהדר גמרל וקאמר לעולם אפילו לר"ם כוי פטור ואמרינן היתר כוי בטיל היתר אלא היכל דלל כוי מאיליהו הס"ד:

תומפות

אם היו עלין [שלהן] שחורין אסורין. אף מה שגדלו נששית אלמת היתר דידהו פקע: אמר ליה רב חסרא מי סברת על עיקר קתני אסורין על תוספת קתני. אכל על עיקר מותר אם ניכר מן הגידולין: א"ה. דלת"ק אין איסור אלא בגידולין לבד מאי אמא למימר לתני ר"ג הגדל בחיוב חייב הגדל בפטור פטור רבן גמליאל [קאמר] אפי׳ תליהן שרי ואינם אסורין אלא הגדל בחיוב כלומר באיסור שביעית אבל הגדל בפטור כלומר בהיתר קודם בפטור כלומר שביעית ונהי דאין העיקר שביעית ונהי דאין העיקר ניכר וכולו אסור מכל מקום ניכר וכונו חסור מכג מקום נפקא מינה במה שהעיקר מותר שאינו לריך ששים רק מן הגידולין: ת"ק גמי הבי קאמר. בממיה דלדידך דאמרת דלת"ק אינו אוסי אלא הגידולין: ה"ג כולה מתניתין ר"ג [קתני לה] (דלת"ק אינו אסור אלא גידולין) ועד כאן לא שמיע ליה לר"ג דלא טרח שמיע פיט נוייג זכח שרח אבל טרח בטל ברוב כך השיב לו רבה דסבירא ליה דהתר פקע וקאמר דר"ג נמי דאמר גדלו בפטור פטור מודה הכא בליטרא בלל שתיקנה וזרעה שהיתר שבו פקע דהתם בתילתי' דר"ג לא טרח במינתי זרייג נה טרח בגידולין ומאיליהם הם באים הלכך לא חשיבי לבטל העיקר אבל בבלל דטרח ישפיקר מזכנ בכנג דעדמ בגידולין והחשיבם מבטלין את העיקר ואמר הר"ם להאי טעמא דטרח ולא טרח היינו כדאמר במנחות פרק רבי ישמעאל (דף ע.) גבי הך דבצל שחיקנה דהכא דטרח בנטיעתו אבל התם בגידולין דשביעית לאו היינו נטיעתו כלו׳ איו הנטיעה באיסור שבערב שביעית נטועי' ובאים משביעית אבל הכא תחלת ז״ל מעיקרא כי אקשי ליה תנינא גדולי גידולין חולין הוה ליה לאקשויי אדרבה היכי שרי דהא בצל אין זרעו כלה ותנן דבדבר שאין זרעו משכעת מכני הכני מחלת נטיעתה [באה בשביעית] לכך מבטלין גידולין לעיקר ידבר זה מגומגם דליתא להך מילתא דר"ג גבי הך ברייתא ואם היו שחורים עליהן: והרי לימרא מעשר מבל. פי לעיל אלמא אף על גב דלא קא טרח לא קמבטלי: דלא קא טרח לא קמבטלי:

ולא ההיתר ועוד דלא טרח לבטולי

דמיו אלא ודאי גידולין מבטלי ליה לעיקר לגמרי כאילו לא היה לפי שאף העיקר עלמו משתנה דרך גדילתו: ועד כאן לא שמעת לרכן שמעון כן גמליאל אלא היכא דלא טרח. כלומר אע"ג דלא מלינא למייתי סייעתא מהך מכל מקום לא קשיא לי דנהי דהכא לבטולי אבל היכא דקא טרח כי הכא דליטרא בללים שורעה בקרקע אתו גידולין ומבטלין עיקר לגמרי. ולא תהשי לי אמאי דכתיבנא לעיל בריש שמעתיוף דסבירה לן דחי חין גידולין כעיקר פשיטא דמבטלין אותו והכא גידולין כעיקר ואפילו הכי קתני גדל בפטור פטור אלמא אף על פי שאין

אמרינן דגידולין לא מבטלי עיקר לגמרי הני מילי היכא דלא טרח אמרינן דגדל בחיוב חייב אלמא אין גידולין כעיקר אין מבטלין אותו דהכא היינו טעמא משום דהיתרא לא בטיל שהאיסור דרכו להתבטל

עיקר אלא גידולין מאליהן באו. ובדין הוא דלעיל [מו] נמי כי בעי למפשט השתא שמעשר אותו עישור שהיה לו ליתן אשתקד שלא ישתכר בכך: בעיין דבלל שעקרו בשביעית מבלל שנטעו בכרס ונעקר הכרס

דמלי לדחויי שאני בלל שנטעו בכרס דלא טרח אלא דכיון דהך דיחויא לא סגי לגבי ילדה שסבכה בזקנה גבי בלל שנטעו בכרס נמי לא דחי ליה. כן נ"ל: **הרי ליטרא מעשר דקטרא**. דהא טרח לבטולי עיקר בזריעה ואפילו הכי קתני אותה ליטרא מעשר עליה ממקום אחר לפי חשבון אלמא אע"ג דקא טרח היתר שבה לא בטיל דאי בטיל אמאי קתני מעשר עליה תבטל ההיא ליטרא לגבי גידולי שביעית: שאני גבי מעשר דאמר קרא עשר מעשר אם כל סבואם זרעך דהיסרא זרעי אינשי דאיסורא לא זרעי אינשי. כלו" רחמנות אמר דאף זרעך שזרעת שהוא מתוקן כבר תחזור ותעשר דבטיל ליה עיקר לגבי גידולין ומדכתיב זרעך משמע דוקא דהיתירא דהכי אחתייה דמן יוען שולעת שהיא מחוקן כבר נמוור ותעשל דבתיל כים עיקר כבל גידודן ומדכמה ולען מחוע דקוקו ההיברו ההיכר החייה החוש ובהיתרה קהמר דגידולין מבטלין עיקר הבל איסורה להו זרעך מיקרי דלה זרעי ליה היושי הלכך מורעך משמע דבהיסורה לה אחו גידולין ומבטלין עיקר. וקשה בעיני דהה כל הך שקלה וטריה בדבר שחין זרעו כלה היה ומדאורייתה לענין מעשר לה משכחת לה ונראה דליחייב במעשר וכיון שכן היכי דייק מזרעך דגידולין שחין זרעו כלה חין מעלין אח העיקר דבדאורייתה לענין מעשר לה משכחת לה ונראה בעיני דקרה אסמכתה בעלמה הוא וטעמה הוא דיקריב למילמיה דבדין הוא דלבים היתר היותר היותר החושר משום דהוה ליה תערובת היתר באיסור ודברים שאינם שוין מבטלין הן זה את זה אבל איסורא באיסורא כליטרא מעשר טבל בגידולים דהוו איסורא אי בשביעית משום איסור שביעית אי בשאר שני שבוע משום טבל אינו בדין שתהא לה בטלה אע"פ שאין האיסורין שוין מ"מ איסור באיסור הוא ודברים שהן שוין זה לוה לגמרי אין אחד מהם מבטל את חבירו וכמו שכתבתי בפ׳ הנודר מן המבושל (לעיל דף נג. ד״ה וקשיא). כן נ"ל ועדיין אין דעתי נוחה ולריך אני לעשות לי רב בזה: גופא אמר רבי חנינא סירסאה אמר רבי ינאי בלל של סרומה וכו' והא אנן סגן גידולי סרומה סרומה. אלמא גידולין נמשכין אחר העיקר והרי הן כמותו והיאך מעלין: בי בגידולי גידולין קאמרינן. כי א"ר ינאי בצל של תרומה לא שהיה הוא עלמו אלא מגידולי בלל של מרומה ומשום הכי גידוליו דהוו גידולין שרו ומעלין: הא נמי סנינא גידולי גידולין חולין. כלומר דלא הוו תרומה מיהו טבל הוו: טבל גידוליו מוסרין בדבר שזרעו כלה. טבל שהוקבע למעשר כגון שנתמרח בכרי ואסור לאכול ממנו עראי אם זרעו גידוליו מוחרין לאכול ממנו עראי כל זמן שלא הוקבעו למעשר: אבל דבר שאין זרעו כלה גידולי גידולין אסורין. לאכול מהן עראי אפילו קודם אוחו מירוח מפני אוחו טבל שנחמרח כבר המעורב בהן וכל שכן גידולי גידולין של תרומה בדבר שאין זרעו כלה שאסוריון: ה"ג הסם דלא רכו גידולין על עיקרו הכא דרכו גידולין על עיקרו. כלומר כי אמרינן גבי טבל דגידולי גידולין אסורין מיירי בשלא רבו גידולי גידולין על העיקר דהיינו גידולין אבל הכא גבי בצל של תרומה מיירי כגון שרבו גידולי גידולין על הגידולין. והקשה הרשב"א

שזרעו כלה תנינא ומשום הכי כי אמר ליה דבדוקא נקטיה לאשמועינן אפילו דבר שאין זרעו כלה פריך ליה דלאו קושטא הוא דהא בדבר שאין זרעו כלה גידולי גידולין אסורין ושני ליה דברבו גידולי גידולין על הגידולין קאמר דמותר: הדרן עלך הנודר מן הירק

כלה גידולי גדולין אסורין וחירץ דהכי קאמר אי אמרת דבלל דנקט רבי ינאי לאו דוקא ולדמיון בעלמא נקטיה וכי קאמר מותר בדבר

אם היו עלין שלהן שחורין אסורין הוריקו

מותרין וכי שחורין אמאי אסורין לימא היתר שבהן להיכן הלך א"ל מי סברת על עיקר

קתני אתוספת קתני אסורין אי הכי מאי אתא

רשב"ג למימר דתניא רשב"ג אומר הגדל

בחיוב חייב הגדל בפטור פטור תנא קמא נמי הכי אמר כולה מתני' רבן שמעון בן

גמליאל קתני לה ועד כאן לא שמעת ליה

לרבן שמעון בן גמליאל דלא קא מרח אבל

היכא דקא מרח במיל ברובא וכל היכא דקא

מרח במיל ברובא והרי לימרא מעשר מבל

דקמרח וקתני ואותה לימרא מעשר 6 עליו

ממקום אחר לפי חשבון שאני גבי מעשר

דאמר קרא יעשר תעשר וגו' (יי והיתירא זרעי

אינשי איסורא לא זרעי אינשי גופא א"ר חנינא

תירתאה א"ר ינאי בצל של תרומה שנמעו

ורבו גידוליו על עיקרו מותר למימרא דגידולי

תורה אור השלם ו. עשר העשר אַת כַּל השבה שנה שנה:

הלך: וקא מהדר גמרא (ג) לעולם ואפי׳ לר"ש לא אמרי׳ היתר שבהן להיכן הלך ועד כאן לא אמר רשב"ג הגדל בפטור פטור דאמרינן היתר שבהן פירוש הרא"ש להיכן הלך דלא קא בטיל היתר היכא מי סברת על עיקר קתני על תוספת קתני. דלא קא טרח כגון התם שירדו יות היה ניכר העיקר בין התוספת היה מותר ואם נתערבו באחרים אין עליהן גשמים ולמחו מאיליהן אבל היכא דקא טרח כגון הכא דנטען לריך לבטל אלא התוספת כדקתני שתיקנה וזרעה הואיל ועבד והוה מלי לאקשויי מההיא בה מעשה גידולין של איסור מבטלין המתכש דחזינן דגידולי היתר מעלין את האיסור והכל מותר: אי הבי מאי אתא רשב"ג למימר. את ההיתר והוי הכל אסור להכי מתעשר לפי כולה: מעשר עליה לפי השבון. ואף על גב דקא טרח לגבי שאר גידולין: היתירא זרעי אינשי. בחיוב חייב והגדל בפטור פטור לא מלינו רשב"ג חולק על משנה דבללים וגם לשון חיוב ופטור לא דבר שהוא מתוקן רגילים בני אדם לזרוע וסגי ליה בשני מעשרות במעשר שייך למימר בשביעית אלא ראשון ומעשר שני אבל דבר של איסור שין נמינו בשפיפים חמו איסור והיתר ולריך לפרשו בדוחק דהכי פריך אי הכי דמפרשת דאיסור אתוספת אין רגילין בני אדם לזרוע והואיל ואיהו קא זרע באיסורא שזרעה קאי וסבר האי תנא דבנטע אחד יש איסור והיתר בלא תרומה ומעשר קנסינן ליה הא דקאמר רשב"ג גבי אילן שמקלחו עומד בארן ומקלמו עומד חולה לארץ . להגלל בחיוב חייב ובפטו פטור ואשמועיגן דבאילן אחד יש איסור והיתר הא האי תנא נמי הכי אית אומר משמע דאיהו לחודיה

חותת המנוע דמים נמודים מ"ל הכי: ת"ק גמי ה"ק, הא דקאמת מ"ק לאו דוקא אלא דהוזכר מחלה נהן שמעמין קרי ליה קמא: בולה מתניתא רשב"ג בולה הואי רשב"ג למודים בול או הואי רשב"ג לחודיה הוא דאית ליה הך סברא וכל משנה שחמלא שנוי בה שאיסור והיתר גדילין במקום אחד רשב"ג קתני לה: ועד כאן לא שמעת ליה לרשב"ג כו'. שנויא אחרינא הא משני ים"פ הא דקשיא לך דהאי מנא דבצלים ורשב"ג אית להו חדא סברא ומדהתני רשב"ג אומר משמע דאיהו לחודיה אית ליה הך סברא ודחי רשב"ג לח סבר דהך מנח דבללים דעד כחן לח שמעת ליה לרשב"ג דישון לאיסור והיתר במקום אחד ולא מבטלי להדדי אלא היכא דלא טרח כגון באילן דאיירי ביה אבל בצלים דטרח לורען חשו חכמים על טרחו וסבירא ליה הך מברא: ופריד מלימרא

לורעה לא בטילא מדאורייתא: עשר תעשר את כל תבואת זרעך וגו'. שלריך לעשר את כל מה שגדל בשדה ולא ינכה מן חשבון התבואה שזרע שהיתה כבר מתוקנת דהדרא לעבלה ודוקא מתוקנת שדרך אדם לורוע אבל איסורא דלא זרעי אינשי לא הדרא לעבלה:

את שלו מו קתנטי. שארו הרחם. בהך דקאמר דמתשטר לפי כולה דאמר קרא עשר תעשר אם חבואת זרעך אלמא מבואה זרועה בעי לששורי כל המעשרות והך נמי שתיקטה הוי סחם זריעה דהיתינא זרעי אבל איסור לא זרעי שאין דרך לורוע מעשר עצמו כשאים ממוקן לתרומת מעשר ותינה לא איירי קרא הלכך לא בעל ולא בעי לעשורי כבתחלה כיון דערה בעלה אבל בהך ליעור שתיקנה דהיינו כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה יש לנו להעמיד בזה קרא דעשר מעשר שלריך לחזור ולעשר כבתחלה: נופא אשר רבי חניגא שירשאה בצל של תרושה בו' שותר. דהוי חולין ומותר לזרים: